

‘Veiligheid geen aparte discipline, maar onderdeel van het ontwerp’

‘Amsterdam’ versus ‘Delft’, of ‘dijken’ versus ‘meerlaagse hoogwaterveiligheid’. Dat was de kern van het door KIVI NIRIA georganiseerde debat in Utrecht over waterveiligheid op 27 januari. Twee teams van ieder vier personen debatteerden over de voor- en nadelen van preventie (dijken) versus meerlaagse veiligheid (waterbestendig bouwen, verzekeren, evacuatie) om de hoogwaterveiligheid te verzekeren. Ook de ongeveer 250 aanwezigen deden een duit in het zakje. Gezien het feit dat de zaal voor een groot deel uit ingenieurs bestond, was de grote voorkeur voor dijken niet verrassend.

De middag was opgebouwd rond twee teams die elk hun stokpaardje verdedigden. Het team uit Delft, dat bestond uit Han Vrijling, Bas Jonkman, Ruben Jongejan en Timo Schweckendieck, toonde zich een groot voorstander van dijken en dus preventie van overstromingen. Hun ‘opponenten’ waren Jeroen Aerts, Bas Kolen, Laurens Bouwer en Wouter Botzen die Amsterdam vertegenwoordigden. Zij toonden zich een voorstander van de meerlaagse veiligheid, hoewel Jeroen Aerts in zijn openingspleidooi meteen aangaf dat de meerlaagse veiligheid geen alternatief vormt voor preventie op nationale schaal: op lokale schaal kan het volgens hem wél zin hebben andere maatregelen dan alleen dijken toe te passen.

Han Vrijling trapte af door te stellen dat het aanvaardbaar risico de basis vormt voor waterveiligheid. De strengste norm is in zijn optiek de basis voor het technische advies, de politiek moet uiteindelijk beslissen wat aanvaardbaar is, wat betaalbaar is en welke normen dus worden aangehouden. Om die normen vervolgens te realiseren met voor de burger zo laag mogelijke kosten, heeft preventie tegen overstromingen (dus dijken)

zijn voorkeur. Hij gaf daarbij aan dat “veiligheid geen aparte discipline moet zijn, maar een integraal onderdeel van het ontwerp”.

Jeroen Aerts stelde dat de prioriteit bij het bouwen en onderhouden van dijken moet (blijven) liggen, maar dat we onszelf wel de vraag moeten stellen of op sommige locaties maatregelen als een andere ruimtelijke inrichting, waterbestendig bouwen of evacueren geen efficiënte maatregelen kunnen zijn. Misschien niet als vervanging van dijken, maar wel als aanvullend beleid. Volgens Aerts is het watersysteem niet alleen maar water, maar ook het daaraan gekoppelde beleid en de politieke besluitvorming. Saillant detail is daarbij dat we er al jaren niet in slagen de door onszelf opgelegde normen voor bepaalde dijken te halen, ook niet in tijden van economische hoogconjunctuur.

Na deze aftrap was het de beurt aan de overige teamleden om te discussiëren over een drietal stellingen. Elk team zette een ‘specialist’ in voor de betreffende stelling. Vooraf werd bij het publiek gepeild hoe het over de stelling dacht; na het debat werd dat

opnieuw bekeken. De drie stellingen waren: ‘Voor een goede invulling van het waterveiligheidsbeleid is het nodig dat er meer geïnvesteerd wordt in rampenbeheersing en evacuatie’, ‘er moet een publiek-private verzekeringsconstructie worden geïntroduceerd voor overstromingschade’ en ‘de dijken zijn af en we moeten nu werken aan gevolgenbeperking’.

Getuige de peilingen uit de zaal was het team uit Delft de winnaar van alle drie de debatten. De algemene consensus was dat het veel rendabeler is om geld - dat je maar één keer kunt uitgeven - te steken in preventie dan in het verminderen van eventuele gevolgen van een overstroming. Eén van de achterliggende gedachten daarbij is dat een grote overstroming de economie van (een groot deel van) Nederland kan lamleggen, waardoor de totale schade veel groter wordt dan alleen de directe fysieke schade. Wel werd de kanttekening gemaakt dat op lokale schaal maatregelen binnen de ruimtelijke ordening of bouwbestendig bouwen effectief én rendabel kunnen zijn. Maar dat zijn uitzonderingen: de meeste waar voor je euro krijg je met dijken, volgens de meerderheid van de aanwezigen.

Hoog water afgelopen maand (foto: Waterschap Aa en Maas).

